

Между живота и смъртта не съществува граница, а само тънък процеп

Разговор с поетесата Лидия Гълъбова

Лидия Гълъбова е родена в Пловдив. Завършила е българска филология в СУ „Свети Климент Охридски“ и публична комуникация във факултета по журналистика към СУ „Свети Климент Охридски“.

Автор е на поетичните книги „Изгубеният модел“ (Изд. къща „Иван Вазов“, 1994 г.), „Процеп“ (Издателско ателие Аб, 2001 г.), „География на душата“ (Изд. ателие Аб, 2006 г.) и „Ангелите на града“ (Издателско ателие Аб, 2008 г.). Нейни стихове са включени в двутомната антология „Български поетеси“ (Изд. „Еквус-арт“, 1996 г.). Има множество публикации в периодичния печат от 80-те и 90-те години в тогавашните списания „Септември“ и „Пламък“ и вестниците „Литературен вестник“, „Стандарт“ и „Век 21“.

От началото на 2000 г. живее и работи в Прага.

Лидия, ти си автор си на 4 стихосбирки. Първата ти стихосбирка „Изгубеният модел“ е програмна. Издадена е след конкурс на книгата в София през 1994 година. Би ли казала няколко думи за тази стихосбирка? За какъв модел става дума?

„Изгубеният модел“ е точка на един десетгодишен период в опитване на писане и неписане. Съпротивлявала съм се на усещането, че мога да пиша стихове. Имала съм уважение към истинските поети. „Изгубеният модел“ е вид метафорично изразяване в един период, в който съществуваше цензура. Натрупвайки опит, трябва отново да стигнеш до начин на метафорично изразяване. Стихът е като мрежа. Има свой морал и свои правила. Той налага друг начин на

живот, който бива сравняван с обикновения живот. Писането е като дишането и трябва да бъдеш откровен. Това е дилемата, в която тогава съм била поставена и тя е прераснала в нравствена норма и кредо. В „Изгубеният модел“ се сблъскват естетически конструкции с житейски ситуации. Така се ражда нов модел, който бива преносим. Това са стихове, написани преди много години, които ми върнаха издателства като „Христо Г. Данов“, „Народна младеж“ и др. След това обаче стихотворението „Идентифициране“ се появи в „Пламък“ по преценка на Рада Александрова. В „Народна младеж“ ме обвиниха в липса на оптимизъм и заявиха, че лирическата ми героиня е херметизирана. Но Радой Ралин, Бойко Ламбовски и Мирела

Иванова идейно подкрепиха поезията ми. Радой Ралин, като всепризнат покровител на поетите, с който имах контакт още от писането на дипломната ми работа за Теодор Траянов, пръв прочете стихосбирката. Той ми помогна и при измислянето на заглавието. Както виждате, стихосбирката е публикувана през 1994 г. Преди това ръкописите, вече прочетени от Б. Ламбовски и Р. Ралин, бяха многократно връщани от цензурата.

В цялата стихосбирката се повтаря мотивът за разпадащото се тяло и изграждане на „стая за душата“. Кажете нещо повече за връзката душа-тяло. Постижима ли е хармонията между тях?

Вечен естетически философски проблем е постигането на единство

между тяло и душа, на баланс между тях. Чрез него съм се стремяла да синтезирам житейския си опит в поезията. Искала съм да достигна по-универсални пространства, които имат по-голямо въздействие върху читателя по принцип. Не съществува професия поет. Критик и писател – да, но не и поет. Сетивността се приема като голяма отговорност. В противен случай занимаваш аудиторията с несъществени неща.

Както в „Изгубеният модел“, така и в останалите ти стихосбирки е налице едно смирение и преклонение пред божие благоговение. Какво е Бог според теб?

В тази си концепция съм повлияна от Рилке и най-вече от съвършеното изразяване на Емили Дикинсън. Бога го разбирам като съвсем земно усещане, проявление на същността ни, което не сме оползотворили докрай и затова например се появява и агресията. Имам предвид и самото послание за любовта (Послание на апостол Павел към коринтяните). Плътта е тиранична.

В поезията ти се долавят будистки нотки. Съзнателно ли са търсени? Споделяш ли будистката дхарма (универсален закон за живота, правило, според което животът трябва да бъде изживян-б.ред.)? Цялата източна традиция е такава, че дава отговор на всеки въпрос. При това, връщането в нашия свят изглежда още по-абсурдно и понелепо. В стиховете от „Процеп“ е цитирана Бхагавад гита (санскритска поема съставена от 701 стиха, най-известната книга на индуизма – б.ред.) – опитала съм се в нея да потърся и отговора на философския проблем за границата между живота и смъртта.

Втората ти стихосбирка „Процеп“ е също програмна и е посветена на „всички души от двете страни на процепа“. Имаш препратки към текстове на Емили Дикинсън, Ана Ахматова, Димчо Дебелянов, Теодор Траянов и др. За кои „сродни души“ става дума? Има ли елемент, който ги обединява? Да, първоначално книгата имаше две части, но след това публикувах

само първата част. Тя е с препратки към текстове на Емили Дикинсън, Ана Ахматова, Димчо Дебелянов, Теодор Траянов и др. Става въпрос за техни текстове, които до един говорят за това, че смърт не съществува и че дори в сегашния ни живот ние сме в смъртта. Самата смърт дори е вечност. Втората част е с откъси от поети и от свещените книги, като имах за цел да ги събера като естетическо свидетелство за това, че смърт не съществува. Че между живота и смъртта не съществува граница, а само тънък процеп. Но реших да не я публикувам. Това бяха поети като Йордан Евтимов, Ирен Иванчева, Бойко Ламбовски, Мирела Иванова, Елин Рахнев. В поезията си говоря за две души, тъй като смятам, че има раздвоение на душата – една е по-ниско, а другата е по-висша и наблюдава отвисоко през процепа. Едната е свързана със сферите, а другата е по-ниско от нея, по-материална.

Имаш много специфичен стил на писане. Езика на поезията ти бих определила като език на несъответствията, на потърсеното, но до голяма степен изплъзващо се Слово. Дори песента ти се дави в мълчание. Имаш ли определена концепция за езика на поезията? Не, не давя песента си в мълчание. Просто ѝ слагам полупака, за да не се чува сред всеобщото грачене... Оттук може да се изведе концепцията ми за език на поезията – тя е високо естетична нагласа и същевременно модерно изразяване.

Живееш от осем години в Прага, на Прага си посветила

и последните си две стихосбирки. Какво мислиш за емиграцията? Не се чувствам емигрант в Прага. Навсякъде има ангелски неща, които си струва да се опишат. Стихосбирката ми „Ангелите на града“ е израз на тази концепция. Модерният свят е глобален, в Прага съм се преместила просто малко по на запад в пространството.

За какво мечтаеш? Какво още би искала да постигнеш?

Не мечтаю, стремя се към нищото от източната философия, ако мога така да се изразя. Към материалното със сигурност не се стремя. Китайският поет Лиан Янг, който беше гост тази година на Фестивала на чешките писатели в Прага, казва, че най-сигурният начин да станеш беден е да започнеш да пишеш поезия.

Димана Иванова

ИЗ СТИХОСБИРКАТА „ГЕОГРАФИЯ НА ДУШАТА“

*В ДАЛЕЧИНАТА
е изгубено дете
отблизо е жена
А още по-отблизо –
силует за разминаване...*

ГОТИНАТА ГОТИКА Я ПРОБУЖДА С ПРОБОЖДАНЕ
*Даже Амели от Монмартр и Амели от София свирят
с хармоники
и без да ще ще ѝ отнеме въздухът гълтачът на саби
и той има гърла за хранене
и от другата страна на пицарията като птици
летят*

*мароканците
и сини до бяло кристали звънят до премаляване
и обикалят туристи отнесени
и едва се разминава че мръква към коня
йе йе йе светят тихо свещичките на нежните
революции
йе ии ии ъндърграунд по пражки на прашки
и мирис на пържено от Вацлавски намести
от което ѝ се повдига но се вдига на пръсти
да го скрие до магазина на Игар
а ѝ се привижда баба ѝ на стана да тъче и пее
а площада ѝ заприличва на лавандулово поле
а всъщност е август и кестентът целият изсъхна
а едно клонче цъфна и Вълтава придойде жълта и
тъмна
влачи помита безжалостно отминава
и наводнението минава
и пак плуват лебеди по Вълтава.*